РЕШЕНИЕ НА СЪДА (голям състав)

18 юли 2007 година *

По дело C-213/05

с предмет преюдициално запитване, отправено от Bundessozialgericht (Германия) на основание член 234 ЕО с акт от 10 февруари 2005 г., постъпил в Съда на 17 май 2005 г., в рамките на производство по дело

Wendy Geven

срещу

Land Nordrhein-Westfalen,

СЪДЪТ (голям състав),

състоящ се от: г-н V. Skouris, председател, г-н P. Jann, г-н C. W. A. Timmermans, г-н A. Rosas, г-н K. Lenaerts, г-н P. Kūris и г-н E. Juhász, председатели на състави, г-жа R. Silva de Lapuerta, г-н K. Schiemann (докладчик), г-н J. Makarczyk, г-н G. Arestis, г-н A. Borg Barthet и г-н M. Ilešič, съдии,

* Език на производството: немски.

генерален адвокат: г-н L. A. Geelhoed,
секретар: г-н R. Grass,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

— за г-жа Geven, от г-н M. Eppelein, Assessor,

— за германското правителство, от г-н M. Lumma, в качеството на представител,

— за правителството на Обединеното кралство, от г-жа C. Jackson, в качеството на представител, подпомагана от г-жа E. Sharpston, QC,

— за Комисията на Европейските общности, от г-н V. Kreuschitz, в качеството на представител,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 28 септември 2006 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на Регламент (ЕИО) № 1612/68 на Съвета от 15 октомври 1968 година относно свободното движение на работници в Общността (ОВ L 257, стр. 2; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 1, стр. 11).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между г-жа Geven и Land Nordrhein-Westfalen във връзка с отказа на последната да изплати парична помощ за отглеждане на детето ѝ.

Правна уредба

Общностна правна уредба

3 Член 7, параграфи 1 и 2 от Регламент № 1612/68 предвижда:

„1. Работник, който е гражданин на държава-членка, не може поради своето гражданство да бъде третиран на територията на друга държава-членка различно от работниците — нейни граждани по отношение на условията за наемане на работа, и в частност, по отношение на трудовото възнаграждение, уволнението и ако остане безработен — на възстановяването или новото наемане на работа.

2. Той има право на същите социални и данъчни предимства, както работниците местни граждани."

Национална правна уредба

4 Видно от запитването, приложимата към момента на настъпване на обстоятелствата по главното производство редакция на § 1, алинея 1 от

Закона за предоставяне на парична помощ и отпуск за отглеждане на дете (Bundeserziehungsgeldgesetz, наричан по-нататък „BerzGG“) предвижда, че право на парична помощ за отглеждане на дете има всяко лице с местожителство или обичайно пребиваване в Германия, което има в домакинството си дете на издръжка, грижи се и отглежда детето и не упражнява професионална дейност или поне не на пълно работно време.

5 Освен това съгласно приложимата към момента на настъпване на обстоятелствата по главното производство редакция на § 1, алинея 4 от BErzGG, гражданите на държавите-членки на Европейския съюз и пограничните работници от страни с обща граница с Германия имат право на парична помощ за отглеждане на дете, ако упражняват професионална дейност, която надвишава прага на минималната трудова заетост.

6 Съгласно редакцията на § 8, алинея 1, точка 1 от книга IV на Кодекса за социално осигуряване (Sozialgesetzbuch IV), действаща към момента на настъпване на обстоятелствата по главното производство (BGB1. I, стр. 1229), трудовата заетост се счита за минимална, когато продължителността ѝ е под 15 часа седмично и при условие че обичайно получаваното месечно възнаграждение е не повече от една седма от референтната месечна стойност по смисъла на § 18 от посочената книга IV, а именно 610 DEM през 1997 г. и 620 DEM през 1998 г.

Спорът по главното производство и преюдициалният въпрос

7 Г-жа Geven е нидерландска гражданка. Към момента на раждането на сина ѝ през месец декември 1997 г. тя пребивава в Нидерландия заедно със съпруга си, който упражнява професионална дейност в тази държава-членка. След изтичане на законово определения период на закрила, свързана с майчинството, до навършване на едногодишна възраст от сина ѝ ищцата работи в Германия със седмично работно време, вариращо между 3 и 14 часа, и получава седмична заплата между 40 и 168,87 DEM.

8 Молбата ѝ за получаване на парична помощ за отглеждане на дете за периода до навършване на едногодишна възраст от нейния син е оставена без уважение от Land Nordrhein-Westfalen с решение от 5 юни 1998 г. във варианта на постановеното след възражение решение от 27 януари 2000 г. Последният мотивира решението си с обстоятелството, че г-жа Geven нямала нито местожителство, нито място на обичайно пребиваване в Германия, нито пък имала трудов договор, който предвижда работно време от поне 15 работни часа седмично. Освен това като лице с минимална трудова заетост, тя не се считала за „работник" по смисъла на Регламент (ЕИО) № 1408/71 на Съвета от 14 юни 1971 година за прилагането на схеми за социално осигуряване на заети лица, самостоятелно заети лица и членове на техните семейства, които се движат в рамките на Общността, в редакцията му, изменена и осъвременена с Регламент (ЕО) № 118/97 на Съвета от 2 декември 1996 г. (ОВ L 28, 1997 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 4, стр. 35), изменен с Регламент (ЕО) № 1290/97 на Съвета от 27 юни 1997 г. (ОВ L 176, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 5, стр. 11, наричан по-нататък „Регламент № 1408/71").

9 Жалбите на г-жа Geven, подадени срещу това решение, са оставени без уважение на първа и на въззивна инстанция съответно с решения на Sozialgericht Münster от 6 май 2002 г. и на Landessozialgericht Nordrhein-Westfalen от 24 октомври 2003 г. Тогава тя сезира препращащата юрисдикция с ревизионна жалба.

10 При тези условия Bundessozialgericht решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Забранява ли на Федерална република Германия общностното право (и по-конкретно член 7, параграф 2 от Регламент № 1612/68 [...]) да не допуска гражданка от друга държава-членка, която пребивава в последната и има минимална трудова заетост (между 3 и 14 часа седмично) в Германия, да се ползва от германската парична помощ за отглеждане на дете по съображение, че не е имала нито местожителство, нито обичайно пребиваване в тази държава?"

По преюдициалния въпрос

11 Член 7, параграф 2 от Регламент № 1612/68 предвижда, че в приемащата държава-членка работникът мигрант има право на същите социални и данъчни предимства, както работниците местни граждани.

12 Позоваването в тази разпоредба на „социални предимства" не може да се тълкува ограничително (Решение от 27 ноември 1997 г. по дело Meints, C-57/96, Recueil, стр. I-6689, точка 39). В действителност съгласно постоянна съдебна практика, за „социални предимства" се смятат всички предимства, свързани или не с трудов договор, които обикновено са признати на работниците местни граждани на основание на първо място на обективното им качество на работници или само на факта, че пребивават на националната територия, и чието разпростиране по отношение на работници, граждани на други държави-членки, вероятно би улеснило мобилността на последните в рамките на Европейската общност (вж. Решение от 14 януари 1982 г. по дело Reina, 65/81, Recueil, стр. 33, точка 12, Решение по дело Meints, посочено по-горе, точка 39 и Решение от 12 май 1998 г. по дело Martínez Sala, C-85/96, Recueil, стр. I-2691, точка 25).

13 Съдът вече е приел, че германската парична помощ за отглеждане на дете представлява „социално предимство" по смисъла на член 7, параграф 2 от Регламент № 1612/68 (вж. Решение по дело Martínez Sala, посочено по-горе, точка 26).

14 Правителствата на Германия и на Обединеното кралство изтъкват, че би било несправедливо да се допусне пограничен работник, чието местожителство и месторабота са в различни държави-членки, да ползва едни и същи социални предимства и в двете държави-членки и да ги комбинира. За да се избегне този риск и с оглед на факта, че Регламент № 1612/68 не съдържа координиращи правила за избягването на кумулиране на обезщетения, би могла да се изключи възможността за „износ" на паричната помощ за отглеждане на дете в държавата-членка, в която пребивава пограничният работник.

15 В това отношение следва да се отбележи, що се отнася до предоставянето на социални предимства, че качеството на пограничен работник на г-жа Geven не представлява каквато и да било пречка тя да претендира за равното третиране, предвидено в член 7, параграф 2 от Регламент № 1612/68. Съдът вече е приел, че пограничните работници могат да се позовават на разпоредбите на член 7 от Регламент № 1612/68 на същото основание като всеки друг работник, посочен от тази разпоредба. Всъщност четвъртото съображение от този регламент предвижда изрично, че правото на свободно движение трябва да се упражнява „без дискриминация от постоянни и сезонни работници, както и от пограничните работници и от такива, които осъществяват дейност за извършване на услуги", а член 7 безусловно говори за „работник, който е гражданин на държава-членка" (Решение по дело Meints, посочено по-горе, точка 50).

16 Трябва да се напомни, че в приложното поле на нормите относно свободното движение на работници (и следователно на Регламент № 1612/68) попадат и всички работници, упражняващи реална и ефективна дейност, с изключение на тези, чиято дейност е толкова незначителна, че се явява странична и допълнителна (вж. по-конкретно Решение от 23 март 1982 г. по дело Levin, 53/81, Recueil, стр. 1035, точка 17).

17 Следователно препращащата юрисдикция е установила, че през въпросния период г-жа Geven е работела по действително трудово правоотношение, което ѝ позволява да се позове на качеството „работник мигрант" по смисъла на Регламент № 1612/68.

18 Следва да се напомни, че правилото за равно третиране, предвидено както в член 48 от Договора за ЕО (понастоящем след изменението член 39 ЕО), така и в член 7 от Регламент № 1612/68, забранява не само явните дискриминационни практики, основани на гражданството, но и всички прикрити форми на дискриминация, които чрез прилагане на други критерии за разграничаване фактически водят до същия резултат (Решение по дело Meints, посочено по-горе, точка 44).

19 Освен ако не е обективно обоснована и пропорционална на преследваната цел, дадена разпоредба от националното право трябва да се счита за непряко дискриминационна, когато поради характера си може да засегне в по-голяма степен работниците мигранти, отколкото работниците местни граждани, и може да постави по-специално първата категория в по-неблагоприятно положение (Решение по дело Meints, посочено по-горе, точка 45).

20 Такъв е случаят, когато се поставя условие за пребиваване като оспореното в главното производство, което както изтъква препращащата юрисдикция, естествено е по-лесно да бъде изпълнено от работниците местни граждани, отколкото от тези от другите държави-членки.

21 Съгласно предоставените от препращащата юрисдикция разяснения, германската парична помощ за отглеждане на дете представлява инструмент на национална семейна политика, чиято цел е да се стимулира раждаемостта в страната. Първата задача на тази помощ била да даде възможност на родителите да полагат грижи за децата си, като се откажат от упражняване на професионална дейност или я намаляват, за да се посветят на отглеждането на своите деца през първия период от живота им.

22 Германското правителство по същество добавя, че паричната помощ за отглеждане на дете се предоставя, за да даде предимство на лицата, които с избора на местожителство са създали реална връзка с германското общество. В този контекст условие за пребиваване като това по главното производство било обосновано.

23 Независимо от въпроса дали целите на германското законодателство могат да обосноват съществуването на национална правна уредба, основаваща се изключително на критерия за пребиваване, следва да се отбележи, че съгласно изтъкнатото от препращащата юрисдикция, германският законодател не се е ограничил да прилага строго условието за пребиваване с оглед предоставянето на парична помощ за отглеждане на дете, но е приел изключения, които позволяват пограничните работници също да се ползват от нея.

24 В действителност видно от запитването, съгласно приложимата към момента на настъпване на обстоятелствата по главното производство редакция на § 1, алинея 4 от BerzGG, пограничните работници, които упражняват професионална дейност в Германия, но пребивават в друга държава-членка, могат да претендират за германската парична помощ за отглеждане на дете, ако професионалната им дейност надвишава прага на минималната трудова заетост.

25 Ето защо е ясно, че съгласно германското законодателство, което е в сила към момента на настъпване на обстоятелствата по главното производство, пребиваването не се разглежда като единствената връзка със съответната държава-членка и същественото участие в националния трудов пазар представлява също така важен елемент за общественото интегриране в тази държава-членка.

26 Във връзка с това в случая на работник, който не пребивава в посочената държава, следва да се приеме, че липсата на достатъчно съществена професионална дейност в същата държава-членка може законно да обоснове отказа да се предостави въпросното социално предимство.

27 Всъщност както Съдът вече е приел в Решение от 14 декември 1995 г. по дело Megner и Scheffel (C-444/93, Recueil, стр. I-4741, точки 18—21 и 29), макар да е несъмнено, че лице, което има минимална трудова заетост от посочения вид в преюдициалния въпрос, има качеството „работник" по смисъла на член 39 ЕО, следва обаче да се напомни, че според настоящото състояние на общностното право социалната политика е от компетентността на държавите-членки, които разполагат с широко право на преценка при упражняването на това правомощие. Все пак това право на преценка не може да води до изпразване от съдържание на правата, които частноправните субекти имат по силата на разпоредбите на Договора за ЕО, уреждащ основните им свободи (относно член 39 ЕО вж. Решение от 26 януари 1999 г. по дело Terhoeve, C-18/95, Recueil, стр. I-345, точка 44 и Решение от 11 януари 2007 г. по дело ITC, C-208/05, Сборник, стр. I-00181, точки 39 и 40, както и по аналогия в областта на равно третиране на работниците мъже и работниците жени Решение по дело Megner и Scheffel, посочено по-горе, и Решение от 11 септември 2003 г. по дело Steinicke, C-77/02, Recueil, стр. I-9027, точки 61 и 63).

28 Както бе изтъкнато в точки 21—25 от настоящото решение, целта на германския законодател в положение като това по главното производство е да предостави парична помощ за отглеждане на дете на лицата, които са достатъчно тясно свързани с германското общество, без да ограничава предоставянето на тази помощ само до пребиващите в Германия лица.

29 При упражняване на компетентността си германският законодател разумно е могъл да предположи, че непредоставянето на въпросната помощ на лицата, които не пребивават в тази държава-членка и упражняват в нея професионална дейност, която не надвишава прага на минималната трудова заетост по смисъла на националното право, представлява подходяща и пропорционална мярка по отношение на целта, посочена в предходната точка (вж. по аналогия Решение по дело Megner и Scheffel, посочено по-горе, точка 30).

30 Като се отчитат предходните съображения, на поставения въпрос следва да се отговори, че член 7, параграф 2 от Регламент № 1612/68 допуска изключването, по силата на националната правна уредба на държава-членка, на гражданка на друга държава-членка, която пребивава в последната и упражнява в първата държава професионална дейност с минимална заетост (между 3 и 14 часа седмично), от ползването на социално предимство, притежаващо характерните особености на германската парична помощ за отглеждане на дете, по съображение, че тази гражданка не е с местожителство, нито с обичайно пребиваване в първата държава.

По съдебните разноски

31 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред препращащата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (голям състав) реши:

Член 7, параграф 2 от Регламент (ЕИО) № 1612/68 на Съвета от 15 октомври 1968 година относно свободното движение на работници в Общността допуска националната правна уредба на държава-членка да изключи гражданка на друга държава-членка, която пребивава в тази друга държава и упражнява в първата държава професионална дейност с минимална заетост (между 3 и 14 часа седмично), от ползването на социално предимство, притежаващо характерните особености на германската парична помощ за отглеждане на дете, по съображение че тази гражданка не е с местожителство, нито с обичайно пребиваване в първата държава.

Подписи